

BRAND AFDELING

OMSKREWE GEBEURTENISSE

Skade aan die hele of 'n deel van die eiendom wat in die bylae beskryf word wat aan die Versekerde behoort of waarvoor hy verantwoordelik is, insluitende verbouings deur die Versekerde as huurder aan die geboue en strukture as gevolg van die versekerde gevare soos hieronder weergegee, maar slegs indien sodanige gevare in die bylae as ingesluit vermeld is.

OMSKRYWINGS

Geboue: Tensy andersins ooreengekom en in die bylae aangeteken, is dit beperk tot geboue wat bestaan uit stene, klip, beton of metaal op metaal raamwerk en met leiklip-, teël-, metaal-, beton- of asbesdakke en dit sluit die verhuurder se los en vaste toebehore daarin en daarop in, mure (behalwe damwalle), hekke, hek- en heiningpale en heinings.

Inhoud: Sal beteken toerusting, masjinerie, die verhuurder se los en vaste toebehore waarvoor die Versekerde verantwoordelik is en alle ander inhoud met uitsluiting van Voorraad en eiendom wat meer spesifiek verseker is.

Item(s): Sal beteken Geboue, Huur, Inhoud, Voorraad (waarvan elk as afsonderlike items geag word) of enige ander gespesifiseerde item(s) wat in die bylae as verseker vermeld is.

Vorraad: Sal beteken voorraad en bedryfsmateriaal wat die klaar goedere, werk in proses of rou materiaal wat nog enige vervaardigingsprosesse moet ondergaan, insluit.

VERSEKERDE GEVARE (maar slegs daardie gevare wat in die bylae as ingesluit vermeld is)

Nota: Sommige versekerde gevare sal oor hulle eie spesifieke versekerde bedrae beskik wat in die bylae vermeld word, in welke geval sodanige gevare onderhewig is aan sodanige vermelde versekerde bedrag. Ander versekerde gevare sal nie oor hulle eie spesifieke versekerde bedrae vermeld in die bylae beskik nie, in welke geval sodanige versekerde gevare onderhewig sal wees aan die versekerde bedrag van die item waarop dit van toepassing is in die bylae.

Brand insluitende skade veroorsaak deur rook wat regstreeks uit sodanige brand voortspruit. Skade aan eiendom wat voortspruit uit enige verhittings- of drogingsproses wat dit ondergaan, is nie deur hierdie gevaar gedek nie tensy sodanige skade veroorsaak word deur 'n brand wat onafhanklik en ekstern tot sodanige verhittings- of drogingsproses is;

Weerlig of donderslag insluitende skade veroorsaak deur kragstuwing wat regstreeks uit sodanige weerligslae voortspruit;

Ontploffing;

Aardbewing hetsy dit voortspruit uit mynboubedrywighede of andersins en insluitende skade veroorsaak deur vloedgolwe of tsoenami's wat regstreeks uit sodanige aardbewing voortspruit. Skade aan eiendom in die ondergrondse werkverrigtinge van enige myn wat deur aardbewing veroorsaak is, is uitgesluit by hierdie gevaar.

Weer en water. Vir die doeleindes van hierdie gevaar sal weerskade beteken skade veroorsaak deur storm, wind, water, hael of sneeu.

Hierdie gevaar dek nie skade aan eiendom nie:

- 1 wat voortspruit uit enige proses wat dit ondergaan en noodsaaklikerwys die gebruik of aanwending van water behels;
- 2 wat veroorsaak word deur 'n vloedgolf of tsoenami wat ontstaan as gevolg van 'n aardbewing;
- 3 in die ondergrondse werkverrigtinge van enige myn;
- 4 in die opelug (behalwe geboue, strukture en toerusting wat ontwerp is om in die opelug te wees of te werk) tensy dit so beskryf en spesifiek as 'n afsonderlike item in die bylae verseker word;

- 5 in enige struktuur wat nie geheel en al onder dak is nie tensy dit so beskryf en spesifiek as 'n afsonderlike item in die bylae verseker word;
- 6 wat keermure is tensy dit so beskryf en spesifiek as 'n afsonderlike item in die bylae verseker word.

Hierdie gevaar dek nie:

1. slytasie of geleidelike agteruitgang;
2. skade wat veroorsaak of vererger word deur:
  - 2.1 lekkasie of ontlading van enige sprinkelaar- of drenkstelsel in die geboue wat hierkragtens verseker word of in geboue wat eiendom bevat wat hierkragtens verseker word;
  - 2.2 insakking en grondverskuiwing;
  - 2.3 die Versekerde se versuim om alle redelike voorsorg te tref vir die instandhouding en veiligheid van die versekerde eiendom en om skade tot 'n minimum te beperk.

Impak. Vir die doeleindes van hierdie gevaar sal impak beteken impak deur:

1. lugvaartuie en ander lugtoestelle of voorwerpe wat daaruit laat val word (insluitende soniese skokgolwe of enige ander skade veroorsaak deur lugvaartuie);
2. rotse, klippe of rotsblokke (behalwe impak veroorsaak deur grondverskuiwing, die opsetlike of voorbedagte of moedswillige daad van enige persoon wat gepleeg word met die bedoeling om sodanige skade aan te rig of impak deur meteoriete, astroïede of soortgelyke liggame wat die aarde se atmosfeer binnekom);
3. diere, bome, antennas, satellietkottels of voertuie met uitsluiting van skade aan sodanige diere, bome, antennas, satellietkottels, voertuie of eiendom in of op sodanige voertuie.

Lekkasie van enige sprinkelaar-, drenkstelsel of brandblusinstallasie/-toestel. Indien "eerste verlies" teenoor "lekkasie opsie" in die bylae aangetoon word, word die eweredigheidsvoorwaarde slegs vir die doeleindes van hierdie gevaar wat hierna uiteengesit is, vervang deur die volgende:

"Indien die versekerde eiendom, by die aanvang van enige skade aan sodanige eiendom deur lekkasie of ontlading, gesamentlik meer werd is as die versekerde bedrag wat direk onder sodanige item in die bylae aangedui is, is die Maatskappy ingevolge hierdie gevaar alleenlik aanspreeklik vir dié deel van die eersteverlies versekerde bedrag wat in die bylae onder hierdie gevaar aangedui is in die verhouding waarin die versekerde bedrag van die item staat tot die totale waarde van sodanige eiendom en word die Versekerde se eie versekeraar geag vir die verskil en dra hy dienoreenkomsig 'n eweredige deel van die verlies. Elke item, indien daar meer as een is, waarop hierdie gevaar van toepassing is, is afsonderlik aan hierdie voorwaarde onderworpe."

Insakking en grondverskuiwing. Indien die tipe dekking in die bylae teenoor hierdie gevaar as "uitgebrei" aangedui is, is die volgende nie by hierdie gevaar ingesluit nie:

1. skade aan rirole, waterlope, grensmure, tuinmure, keermure, hekke, pale of heinings, tensy dit spesifiek as 'n aparte item in die bylae verseker is, wat aandui dat hierdie gevaar ingesluit is;
2. skade wat veroorsaak word deur of toeskryfbaar is aan foutiewe ontwerp of konstruksie van, of die verwydering of verswakking van die stut van enige gebou wat op die versekerde perseel geleë is;
3. skade wat veroorsaak word deur of toeskryfbaar is aan werksmense wat besig is met enige strukturele verbouings, toevoegings of herstelwerk aan enige gebou wat op die versekerde perseel geleë is;
4. skade wat veroorsaak word deur of toeskryfbaar is aan uitgrawings bo- of ondergronds, behalwe uitgrawings in die loop van mynboubedrywighede;
5. gevolglike verlies van enige aard hoegenaamd, behalwe verlies van huurgeld indien dit spesifiek ingevolge hierdie afdeling verseker is.

Indien die tipe dekking in die bylae teenoor hierdie gevaar as "beperk" aangedui is, dan sluit hierdie gevaar bykomend tot punte 1 tot 5 ook nie die volgende in nie:

- 6 skade aan skermure, opritte, plaveisel, omliggende swembadarea en tennisbane;
- 7 skade veroorsaak deur of toeskryfbaar aan saamtrekking/inkrimping en/of die uitsetting van grond veroorsaak deur die vogtigheid/klammigheid of voginhoud van sodanige grond soos ondervind in klei en ander soortgelyke

grondtipes;

8. skade veroorsaak deur of toeskryfbaar aan onvoldoende kompaktering van vulgrond.

Indien die Maatskappy in enige geregtelike aksie, geding of ander verrigting beweer dat skade uit hoofde van uitsluitings 1 tot 8 nie deur hierdie gevaar gedek word nie, rus die las op die Versekerde om die teendeel te bewys.

Kwaadwillige beskadiging. Vir die doeleindes van hierdie gevaar sal kwaadwillige skade beteken skadewat regstreeks veroorsaak word deur of deur middel van of as gevolg van die opsetlike of voorbedagte of moedswillige daad van enige persoon wat gepleeg word met die doel om sodanige skade te veroorsaak, behalwe skade aan:

1. roerende eiendom wat
  - 1.1 gesteel word;
  - 1.2 beskadig word in 'n poging om dit of 'n deel daarvan te verwyder uit enige perseel wat deur die Versekerde besit of geokkupeer word;
2. roerende of onroerende eiendom wat deur die Versekerde besit of geokkupeer word in- of uitgebreek word of terwyl daar gepoog word om in of uit te breek;
3. onroerende eiendom wat deur die Versekerde besit of geokkupeer word en wat veroorsaak word deur of deur middel van of as gevolg van:
  - 3.1 die verwydering of gedeeltelike verwydering van of enige poging daartoe van;
  - 3.2 die slooping of gedeeltelike slooping of enige poging daartoe van;die gemelde onroerende eiendom of enige deel daarvan met die doel om enige deel daarvan te steel.

Met dien verstande dat hierdie gevaar nie die volgende deknie:

1. skade wat verband hou met of veroorsaak word deur brand of ontploffing;
2. gevolglieke of onregstreekse verlies of skade van enige aard of beskrywing hoegenaamd, behalwe verlies aan huurgeld indien dit spesifiek verseker is;
3. skade wat spruit uit die algehele of gedeeltelike staking van werk of die vertraging of onderbreking of staking van enige proses of werksaamheid;
4. skade wat veroorsaak word deur permanente of tydelike besitontneming wat spruit uit konfiskering, kommandering of rekwisisie deur enige wettig ingestelde owerheid;
5. skade wat verband hou met of veroorsaak word deur enige gebeurtenis waarna daar in Algemene uitsluiting 1 (A) (i), (ii), (iii), (iv), (v) of (vi) van hierdie polis verwys word of die optrede van enige wettig ingestelde owerheid by die beheer, voorkoming of onderdrukking van, of terwyl daar op enige ander wyse gehandel word met, sodanige gebeurtenis.

Indien die Maatskappy uit hoofde van voorbehoudsbepalings 1 tot 5 hierbo beweer dat hierdie gevaar nie verlies of skade dek nie, rus die las op die Versekerde om die teendeel te bewys.

Gedurende die aanvanklike 30 dae tydperk van onbewoning, sal die Versekerde verantwoordelik wees vir die eerste bedrag betaalbaar wat in die bylae teenoor "Eerste bedrag betaalbaar: % van eis (bykomende bedrag gedurende tydperk van onbewoning van 30 dae)" aangedui is indien enige versekerde geboue of gebou(e) wat die versekerde eiendom bevat vir 30 opeenvolgende dae of meer onbewoon gelaat word.

Indien die tydperk van onbewoning 30 opeenvolgende dae oorskry, word die versekering ingevolge hierdie gevaar opgeskort vanaf dag 31 ten opsigte van die geraakte Eiendom, tensy die Versekerde voor die plaasvind van enige kwaadwillige skade die skriftelike toestemming van die Maatskappy verkry vir die voortsetting van versekering in terme van hierdie gevaar. Enige uitbreiding van dekking en die bepaling sal geheel en al na goeddunke van die Maatskappy wees. Indien die Maatskappy sodanige skriftelike toestemming verskaf om die opskorting van dekking tersyde te stel, sal die Versekerde verantwoordelik wees vir die eerste bedrag betaalbaar soos aangedui in die bylae teenoor "Eerste bedrag betaalbaar: % van eis (bykomende bedrag gedurende tydperk van onbewoning van meer as 30 dae)" vir enige verlies wat plaasvind gedurende enige ooreengekome verlengde tydperk.

Oproer en staking (behalwe RSA en Namibië). Vir die doeleindes van hierdie gevaar sal oproer en staking beteken skade wat regstreeks veroorsaak word deur of deur middel van of as gevolg van:

1. burgerlike onrus, arbeidsonluste, oproer, staking of uitsluiting;
2. die optrede van enige wettig ingestelde owerheid by die beheer, voorkoming of onderdrukking van, of terwyl daar op enige ander wyse gehandel word met enige gebeurtenis waarna in 1 hierbo verwys word,

met dien verstande dat hierdie gevaar nie die volgende dek nie:

1. verlies of skade wat binne die Republiek van Suid-Afrika en Namibië plaasvind;
2. gevolglike of onregstreekse verlies of skade van enige aard of beskrywing hoegenaamd, behalwe verlies aan huurgeld indien dit spesifiek verseker is;
3. verlies of skade wat spruit uit die algehele of gedeeltelike staking van werk of die vertraging of onderbreking of staking van enige proses of werksaamheid;
4. verlies of skade wat veroorsaak word deur permanente of tydelike besitontneming wat spruit uit die konfiskering, kommandering of rekwisisie deur enige wettig ingestelde owerheid;
5. verlies of skade wat verband hou met of veroorsaak word deur enige gebeurtenis waarna daar in Algemene uitsluiting 1 (A) (ii), (iii), (iv), (v) of (vi) van hierdie polis verwys word of enige optrede van enige wettig ingestelde owerheid by die beheer, voorkoming of onderdrukking van, of terwyl daar op enige ander wyse gehandel word met, sodanige gebeurtenis.

Indien die Maatskappy uit hoofde van voorbehoudsbepalings 1 tot 5 hierbo beweer dat hierdie gevaar nie verlies of skade dek nie, rus die las op die Versekerde om die teendeel te bewys.

Kragstuwing met dien verstande dat hierdie gevaar nie kragstuwings dek wat voortspruit uit weerlig nie.

Lekkasie van olies en chemikalieë (in die vorm van vloeistowwe, gasse of dampe) vanuit tenks, pype of apparaat, maar uitgesluit verlies of skade as gevolg van lekkasie weens slytasie of ander geleidelikwerkende oorsake van die tenks, pype of apparate.

Verlies van sodanige olies en chemikalieë sal ingesluit wees in die dekking ingevolge hierdie gevaar, met dien verstande dat:

1. Indien geboue verseker is ingevolge hierdie afdeling, is slegs olies en chemikalieë in tenks, pype of apparate wat 'n integrale deel uitmaak van sodanige geboue, gedek;
2. Indien inhoud verseker is ingevolge hierdie afdeling, is slegs olies en chemikalieë in tenks, pype of apparate wat onder inhoud val, gedek.

Indien "eerste verlies" teenoor "lekkasie opsie" in die bylae aangetoon word, word die eweredigheidsvoorwaarde slegs vir die doeleindes van hierdie gevaar wat hierna uiteengesit is, vervang deur die volgende:

"Indien die versekerde eiendom, by die aanvang van enige skade aan sodanige eiendom deur lekkasie of ontlading, gesamentlik meer werd is as die versekerde bedrag wat direk onder sodanige item in die bylae aangedui is, is die Maatskappy ingevolge hierdie gevaar alleenlik aanspreeklik vir dié deel van die eerste verlies versekerde bedrag wat in die bylae onder hierdie gevaar aangedui is in die verhouding waarin die versekerde bedrag van die item staat tot die totale waarde van sodanige eiendom en word die Versekerde sý eie versekeraar geag vir die verskilen dra hy dien ooreenkomstig 'n eweredige deel van die verlies. Elke item, indien daar meer as een is, waarop hierdie gevaar van toepassing is, is afsonderlik aan hierdie voorwaarde onderworpe."

SPEISIFIEKE UITSLUITINGS

1. Hierdie afdeling dek nie vulkaniese uitbarstings of ander natuurontwrigting nie (behalwe onderaardse brande wat gedek sal wees onder die brandgevaar indien as "ingesluit" in die bylae aangedui).
2. Tensy dit spesifiek ingesluit word, dek hierdie versekering nie die skade aan eiendom wat ten tyde van die

skade verseker is of as dit nie vir hierdie versekering was nie, verseker sou gewees het deur enige marinepolis(se), behalwe ten opsigte van enige bedrag bó die bedrag wat ingevolge die marinepolis(se) betaalbaar sou gewees het indien hierdie versekering nie aangegaan is nie.

SPESIFIEKE VOORWAARDES

Eweredigheid

Indien die versekerde eiendom by die aanvang van enige skade aan sodanige eiendom deur enige gevaar waarteen dit verseker is gesamentlik meer werd is as die bedrag waarteen dit verseker is, word die Versekerde sy eie versekeraar vir die verskil geag en dra hy dienoreenkomsig 'n eweredige deel van die skade. Elke item, indien daar meer as een is, is afsonderlik aan hierdie voorwaarde onderworpe.

Hierdie voorwaarde sal nie van toepassing wees nie op enige verlies vir die volgende versekerde gevare en uitbreidings:

1. Versekerde gevaar vir kragstuwing;
2. Uitbreiding vir waterpype.

Klousule: Voorraadverklaringsvoorwaardes (indien in die bylae as van toepassing vermeld deur die woord "Ja" langs "Voorraadverklaringsvoorwaarde")

Ten opsigte van bedryfsvoorraad en -materiaal wat ingevolge hierdie afdeling verseker word en wat onderworpe is aan die voorraadverklaringsvoorwaardes, word 'n depositopremie gevra, bereken as 'n persentasie (soos in die bylae vermeld) van die vereiste premie sou hierdie voorwaarde nie ingesluit gewees het nie, onderworpe aan die volgende spesifieke voorwaardes:

- 1 Die Versekerde moet die versekerde bedrag vasstel op 'n vlak wat die maksimum verteenwoordig wat voorraadwaardes gedurende die versekeringstydperk kan bereik. Die verantwoordelikheid berus by die Versekerde om die Maatskappy skriftelik gedurende die versekeringstydperk in kennis te stel indien 'n verhoging in die versekerde bedrag benodig word as gevolg van voorraadvlakke wat die versekerde bedrag oorskry. Verklarings wat ontvang word soos hieronder uiteengesit, wat die versekerde bedrag oorskry, sal nie as 'n formele versoek gesien word om die versekerde bedrag te verhoog nie;
- 2 Die Versekerde moet skriftelik aan die Maatskappy die markwaarde van sy bedryfsvoorraad en -materiaal op die laaste dag van elke maand/kwartaal (soos vermeld in die bylae) verklaar en sodanige verklaring moet binne 30 dae vanaf daardie datum gedoen word anders word dit geag dat hy die versekerde bedrag soos vermeld in die bylae ten opsigte van sodanige eiendom as die markwaarde daarvan verklaar het;
- 3 Ná elke periode van versekering (of twaalf agtereenvolgende maande vanaf die intreedatum of hernuwingsdatum indien hierdie polis nie 'n jaarlikse kontrak is nie), word die premie, onderhewig aan 4 hieronder, bereken op die gemiddelde verklaarde bedrag, naamlik die totaal van die waardes wat verklaar is of geag word verklaar te wees, gedeel deur die getal verklarings wat afgelê moes word. Indien die premie só bereken verskil van die deposito premie, word die verskil aan of deur die Versekerde betaal na gelang van die geval, maar die bedrag wat deur die Maatskappy betaalbaar is, is hoogstens 50 persent van die voorlopige premie;
- 4 Enige maandelikse/kwartaallikse verklarings wat ontvang word en wat die versekerde bedrag oorskry, sal in die boeke van die Maatskappy aangeteken word as beperk tot die versekerde bedrag soos uiteengesit in die bylae vir die vasstelling van die gemiddelde verklaarde bedrag soos uiteengesit in 3. Premie sal nie betaalbaar wees nie op daardie gedeelte van enige verklaring wat meer is as die versekerde bedrag;
- 5 Die Maatskappy is in die geval van 'n verlies, ongeag die waarde van enige maandelikse/kwartaallikse verklarings ontvang, nie aanspreeklik vir meer as die versekerde bedrag soos vermeld in die bylae nie;
- 6 Enige eis hierkragtens word op die grondslag van die markwaarde onmiddellik voor die skade geskik, maar in alle gevalle sal die aanspreeklikheid van die Maatskappy beperk wees soos uiteengesit in 5;
- 7 Indien daar ná die plaasvind van skade gevind word dat die bedrag van die laaste verklaring minder is as die bedrag wat verklaar moes gewees het, word die bedrag wat deur die Versekerde verhaalbaar sou wees in sodanige verhouding verminder as dié wat die bedrag van die genoemde verklarings uitmaak van die bedrag wat verklaar moes gewees het, of tot die versekerde bedrag, wat ook al die kleinste bedrag is. Indien van toepassing, werk die bepalings van hierdie voorwaarde kumulatief saam met die bepalings van die spesifieke voorwaarde wat betrekking het op

eweredigheid;

8. As teenprestasie daarvoor dat die versekering nie deur die bedrag van enige verlies verminder word nie, moet die Versekerde vanaf die datum van die verlies tot die verstryking van die versekeringstydperk bykomende premie op die bedrag van die verlies betaal en sodanige bykomende premie word nie by die finale aanpassingspremie in ag geneem nie en word daarvan onderskei;
9. Bogemelde spesifieke voorwaardes geld afsonderlik vir elke voorraad-item (indien meer as een) soos aangedui in die bylae waarop hierdie voorraadverklaringsvoorwaarde van toepassing is.

KLOUSULES EN UITBREIDINGS

Andersins onderhewig aan die terme, uitsluitings en voorwaardes van hierdie afdeling en die Algemene afdeling (waarvan alles geldig en toepaslik bly, tensy spesifiek hieronder geskrap of verander), word die dekking ingevolge hierdie afdeling verander of uitgebrei soos hieronder uiteengesit onder elke uitbreiding en klousule (maar waar van toepassing soos hieronder aangedui, slegs indien sodanige uitbreidings en klousules as ingesluit in die bylae vermeld word) onderhewig aan enige versekerde bedrae of eerste bedrae betaalbaar soos vermeld in die bylae onder elke uitbreiding.

Alleander inhoud (indien in die bylae as ingesluit vermeld)

Die uitdrukking "inhoud" soos aangedui in die bylae en soos hierin gedefinieer, word uitgebrei om in te sluit, persoonlike besittings, gereedskap en trapfietse, die eiendom van die Versekerde of direkteur of werknemers van die Versekerde terwyl dit op die Versekerde se perseel is, maar slegs in die mate waarin sodanige eiendom nie andersins verseker is nie.

Veranderings en wanbeskrywing

Die versekering ingevolge hierdie afdeling word nie benadeel deur enige verandering of wanbeskrywing van okkupasie nie, hetsy te wyte aan die verskuiwing van prosesse of masjinerie of uit hoofde van die aanskaffing van bykomende persele, strukturele veranderings of herstelwerk aan geboue, masjinerie of toerusting met dien verstande dat die Maatskappy so gou moontlik na sodanige gebeurtenis in kennis gestel word en die Versekerde instem om, indien vereis, 'n bykomende premie te betaal.

Kapitaaltoevoegings (indien in die bylae as ingesluit vermeld)

Die versekering ingevolge hierdie afdeling dek verbouings, toevoegings en verbeterings (maar nie waardevermeerdering bó die versekerde bedrag(e) nie) aan of tot die eiendom behalwe bedryfsvoorraad en -materiaal vir 'n bedrag van hoogstens die persentasie (soos in die bylae vermeld) van die versekerde bedrag waarteen dit verseker is, met dien verstande dat die Versekerde onderneem om die Maatskappy elke kwartaal (of elke maand indien die premies maandeliks per debietorder betaal word) van sodanige verbouings, toevoegings en verbeterings in kennis te stel en die toepaslike bykomende premie daarop te betaal.

Koste van slooping (indien in die bylae as ingesluit vermeld)

Die versekering ingevolge hierdie afdeling sluit die koste in wat noodsaaklikerwys deur die Versekerde aangegaan word ten opsigte van die slooping van geboue en masjinerie en/of die verwydering van puin (insluitende voorraadpuin) en die verskaffing, oprigting en instandhouding van skuttings wat vereis word gedurende slooping, terreinopruiming en/of boubedrywighede ná skade aan die versekerde eiendom weens 'n versekerde gevaar, met dien verstande dat die totale bedrag wat verhaalbaar is hoogstens die versekerde bedrag op die eiendom wat geraak word, beloop.

Die Maatskappy betaal nie vir enige koste of uitgawe nie:

1. aangegaan vir die verwydering van puin behalwe vanaf die terrein van sodanige eiendom wat vernietig of beskadig is en die gebied onmiddellik aangrensend aan sodanige terrein;
2. voortspruitend uit besoedeling of kontaminasie van eiendom wat nie ingevolge hierdie polis of afdeling verseker is nie.

Toewysing van eiendom

Teneinde waar dit nodig is om te bepaal ingevolge watter item enige eiendom verseker is, stem die Maatskappy in om die toewysing waaronder sodanige eiendom in die Versekerde se boeke ingeskryf is, te aanvaar.

Wegdoen met wrakgoedere (indien in die bylae as ingesluit vermeld)

Sonder om die regte van die Maatskappy te verminder om hom in geval van 'n verlies op die bepaling van die algemene voorwaardes te beroep, stem die Maatskappy in om nie enige eiendom wat die onderwerp van 'n eis hierkragtens is sonder die toestemming van die Versekerde te verkoop of andersins daarmee weg te doen nie, mits die Versekerde tot die bevrediging van die Maatskappy kan bewys dat sy belange sodoende benadeel word in welke geval die Maatskappy instem om die Versekerde die eerste keuse te bied om sodanige eiendom terug te koop teen die billike intrinsieke waarde of markwaarde, wat ook al die grootste is.

Die Versekerde is nie ingevolge die bepaling van hierdie klousule daarop geregtig om enige eiendom aan die Maatskappy prys te gee nie, hetsy die Maatskappy daarvan besit geneem het of nie.

Dokumente

Die Maatskappy se aanspreeklikheid ingevolge inhoud (indien verseker) met betrekking tot dokumente, manuskripte, sakeboeke, planne, rekenaarstelselopgawes en -media, ontwerpe, patrone, modelle en gietvorms word beperk tot die waarde van die materiaal en die bedrae wat aan arbeid bestee word om sodanige materiaal aanvanklik op te stel of sodanige materiaal te herstel en sal nie die waarde van die inhoud of inligting daarvan of daarin vir die Versekerde insluit nie.

-Brandbluskoste (indien in die bylae as ingesluit vermeld)

Enige koste wat verband hou met die blus of bestryding van brand, word geag skade aan die versekerde eiendom te wees en is betaalbaar benewens enige ander betaling waarvoor die Maatskappy ingevolge hierdie afdeling aanspreeklik mag wees met dien verstande dat die Versekerde regtens aanspreeklik is vir sodanige koste en die versekerde eiendom deur die brand bedreig is.

Instandhouding van waterverhittingstoestel (indien in die bylae as ingesluit vermeld)

Hierdie afdeling word uitgebrei om dekking te verskaf vir die koste vir herstel of vervanging van foutiewe elemente, termostate of kleppe.

Prysaanpassing (indien in die bylae as ingesluit vermeld)

Om voorsiening te maak vir prysaanpassing, word die versekerde bedrae van geboue en/of inhoud (maar nie voorraad nie), soos aangedui in die bylae, outomaties soos volg verhoog:

Gedurende die versekeringstydperk: Gedurende die versekeringstydperk (of die twaalf agtereenvolgende maande vanaf die intree- of hernuwingsdatum indien hierdie polis nie 'n jaarlikse kontrak is nie), word die versekerde bedrag(-e) verhoog met daardie deel van die persentasie soos in die bylae teenoor "Eerste jaar %" gespesifiseer as die verhouding wat die aantal dae sedert die aanvang van sodanige tydperk uitmaak van die geheel van sodanige tydperk. Tensy anders ooreengekom, is hierdie voorbehoudsbepalings slegs van toepassing op die versekerde bedrag(-e) wat ten tyde van die aanvang van die versekeringstydperk van krag is.

Na die versekeringstydperk: Indien, opvolgend tot 'n eis, enige herstel of herstelproses aan die versekerde eiendom nie afgehandel is teen die einde van die versekeringstydperk nie, sal verdere inflasiekoste wat opgeloop word wat buite die beheer of invloed van die Versekerde tot en met finale herstel of vervanging afgehandel is, deur die Maatskappy gedek word soos hieronder uiteengesit:

Tweede jaar %: Indien in die bylae vermeld, sal die versekerde bedrag wat gedurende die versekeringstydperk, waarbinne die eis plaasgevind het, bestaan het (soos verhoog deur die bepaling wat hierbo uiteengesit is onder "gedurende die versekeringstydperk"), verder verhoog word deur die persentasie in die bylae teenoor "Tweede jaar %" gespesifiseer.

Derde jaar %: Indien in die bylae vermeld en indien die herstel of vervanging nie afgehandel is na die verstryking van 12 maande na die versekeringstydperk waarbinne die eis plaasgevind het nie, sal die versekerde bedrag soos verhoog deur die "Tweede jaar %", verder verhoog word deur die persentasie in die bylae teenoor "Derde jaar %" gespesifiseer.

Vierde jaar %: Indien in die bylae vermeld en indien die herstel of vervanging nie afgehandel is na die verstryking van 24 maande na die versekeringstydperk waarbinne die eis plaasgevind het nie, sal die versekerde bedrag soos verhoog deur die "Derde jaar %", verder verhoog word deur die persentasie in die bylae teenoor "Vierde jaar %" gespesifiseer.

Vyfde jaar %: Indien in die bylae vermeld en indien die herstel of vervanging nie afgehandel is na die verstryking van 36 maande na die versekeringstydperk waarbinne die eis plaasgevind het nie, sal die versekerde bedrag soos verhoog deur die "Vierde jaar %", verder verhoog word deur die persentasie in die bylae teenoor "Vyfde jaar %" gespesifiseer.

By elke hernuwingsdatum moet die Versekerde die Maatskappy in kennis stel van die bedrag(-e) wat verseker moet word vir die komende versekeringstydperk en enige veranderde persentasies ten opsigte van inflasiebeskerming. By versuim daarvan sal die versekerde bedrag(-e) dieselfde bly soos wat dit in die vorige versekeringstydperk van toepassing was asof die inflasieverhogings in terme van hierdie klousule nie toegepas is nie.

Geld en seëls (indien in die bylae as ingesluit vermeld)

Die Maatskappy se aanspreeklikheid ingevolge inhoud (indien verseker) met betrekking tot geld en seëls is beperk tot die versekerde bedrag soos aangedui in die bylae onder hierdie klousule.

Verbandhouer

Die belang van enige verbandhouer in die versekering ingevolge hierdie afdeling word nie benadeel deur enige optrede of versuim aan die kant van die verbandgewer wat sonder die verbandhouer se medewete geskied nie. Die verbandhouer moet die Maatskappy egter daarvan verwittig sodra hy van enige sodanige optrede of versuim bewus word en hy is verantwoordelik vir enige bykomende premie wat betaalbaar is vanaf die datum waarop enige verhoogde risiko ingevolge hierdie klousule deur die Maatskappy aanvaar word.

Munisipale plan ondersoekgelde (indien in die bylae as ingesluit vermeld)

Indien geboue in die bylae as verseker aangedui is, sluit dekking munisipale plan ondersoekgelde in, met dien verstande dat die totale bedrag wat ingevolge enige gebou verhaalbaar is hoogstens die versekerde bedrag ten opsigte van enige gebou wat geraak word, beloop.

Professionele gelde (indien in die bylae as ingesluit vermeld)

Die versekering ingevolge geboue en inhoud soos aangedui in die bylae en soos hierin omskryf, sluit professionele gelde in, insluitende maar nie beperk nie tot argitek- en bourekenaarsgelde (vir beramings, planne, spesifikasies, bestekopnames, tenders en toesig) wat noodsaaklikerwys aangegaan word om die versekerde eiendom te herstel of te vervang ná skade deur 'n omskrewe gebeurtenis, maar in geen geval oorskry dit die persentasie soos aangedui in die bylae van die bedrag wat betaalbaar is ten opsigte van sodanige skade nie en met dien verstande dat die totale verhaalbare bedrag hoogstens die versekerde bedrag van die eiendom wat geraak word, beloop.

Die bedrag wat betaalbaar is ten opsigte van sodanige gelde sluit nie onkoste in wat aangegaan is in verband met die voorbereiding van die Versekerde se eis nie.

Vereistes van openbare owerhede

Die versekering ingevolge hierdie afdeling sluit sodanige bykomende herstel- of herbouingskoste in as wat ten opsigte van die beskadigde eiendom aangegaan word, alleenlik weens die noodsaaklikheid om te voldoen aan bou- of ander regulasies wat opgestel is ingevolge enige wet van die parlement of ordonnansie van enige provinsiale, munisipale of ander plaaslike owerheid, met dien verstande dat:

1. die bedrag wat ingevolge hierdie klousule verhaalbaar is, nie die volgende insluit nie:
  - 1.1 die koste wat aangegaan word ter voldoening aan enige van die bogemelde regulasies:
    - 1.1.1 ten opsigte van skade wat voorgekom het voordat hierdie klousule toegestaan is;
    - 1.1.2 ten opsigte van skade wat nie ingevolge hierdie afdeling verseker is nie;
    - 1.1.3 ingevolge waarvan kennis aan die Versekerde gegee is voordat die skade plaasgevind het;
    - 1.1.4 ten opsigte van onbeskadigde eiendom of onbeskadigde gedeeltes van eiendom, behalwe fundamente (tensy fundamente spesifiek uitgesluit word by hierdie versekering) van dié deel wat beskadig is;
  - 1.2 die bykomende koste wat nodig sou gewees het om die beskadigde eiendom te herstel tot 'n toestand wat gelykisaan sodanige eiendom se toestand toe dit nuut was, indien die noodsaaklikheid om aan enige van die bogemelde regulasies te voldoen, nie ontstaan het nie;

- 1.3 die bedrag van enige tarief, belasting, heffing, ontwikkelings- of ander uitgawe of aanslag wat uit waardevermeerdering voortspruit en wat betaalbaar mag wees ten opsigte van die eiendom of deur die eienaar daarvan weens voldoening aan enige van die bogemelde regulasies;
2. die herstel- of herbouwerk met redelike spoed begin en uitgevoer word en dit mag in die geheel of gedeeltelik op 'n ander terrein uitgevoer word (indien bogemelde regulasies dit vereis), onderworpe daaraan dat die aanspreeklikheid van die Maatskappy ingevolge hierdie klousule nie daardeur verhoog word nie;
3. indien die aanspreeklikheid van die Maatskappy ingevolge enige item van hierdie afdeling, afgesien van hierdie klousule, verminder word deur die toepassing van enige van die bepalings, uitsluitings en voorwaardes van hierdie afdeling, die aanspreeklikheid van die Maatskappy ingevolge hierdie klousule ten opsigte van enige sodanige item in dieselfde verhouding verminder word;
4. die totale bedrag wat verhaalbaar is ingevolge enige item van hierdie afdeling, hoogstens die bedrag beloop wat daarvolgens verseker is.

Hooftoevoerverbindings (indien in die bylae as ingesluit vermeld)

Hierdie afdeling word uitgebrei om toevallige skade aan water-, riool-, gas-, elektrisiteit- en telekommunikasieverbindings, die eiendom van die Versekerde of waarvoor hy regtens verantwoordelik is tussen die versekerde eiendom en die hooftoevoerverbindingspunte te dek.

Spoorweg- en ander subrogasie

Die Versekerde word nie benadeel nie deur die ondertekening van Transnet se bestel diensvrywaring insake gevaarlike persele of ander spesiale ooreenkomste met die Transnet-administrasie betreffende private sylyne of soortgelyke ooreenkomste met ander staatsliggame.

Herstelwaardevoorwaardes

Ingeval eiendom, behalwe voorraad, beskadig word, is die grondslag waarop die bedrag betaalbaar bereken moet word, die koste van die vervanging of herstel op dieselfde terrein met eiendom van dieselfde soort of aard maar nie beter of omvangryker nie as die versekerde eiendom toe dit nuut was.

Met dien verstande dat:

1. die vervangings- of herstelwerk (wat uitgevoer mag word op 'n ander terrein en op enige manier wat vir die Versekerde se vereistes geskik is, onderworpe daaraan dat die aanspreeklikheid van die Maatskappy nie daardeur verhoog word nie) met redelike spoed begin en uitgevoer moet word, anders word geen betaling gedoen b6 en behalwe die bedrag wat betaalbaar sou gewees het indien hierdie herstelwaardevoorwaarde nie hierby ingelyf was nie;
2. totdat uitgawe deur die Versekerde aangegaan is ter vervanging of herstel van die eiendom, die Maatskappy nie aanspreeklik is vir enige betaling b6 die bedrag wat betaalbaar sou gewees het indien hierdie voorwaarde nie hierby ingelyf was nie;
3. indien, op die tydstip van vervanging of herstel, die bedrag wat die koste verteenwoordig wat aangegaan sou gewees het ter vervanging of herstel as die hele versekerde eiendom beskadig was, die bedrag oorskry waarteen dit verseker is by die aanvang van enige skade aan sodanige eiendom deur 'n omskrewe gebeurtenis, die Versekerde geag word sy eie versekeraar te wees vir die verskil en hy dienooreenkomstig 'n eweredige deel van die verlies moet dra. Elke item van hierdie afdeling (indien daar meer as een is) waarop hierdie voorwaardes van toepassing is, is afsonderlik aan hierdie bepaling onderworpe;
4. hierdie voorwaardes van nul en gener waarde is nie, en die bedrag betaalbaar sal terugkeer na die redelike markwaarde indien:
  - 4.1. die Versekerde versuim om binne ses maande vanaf die datum van skade of sodanige verdere tydperk as wat die Maatskappy skriftelik mag toelaat, die Maatskappy in kennis te stel van sy voorneme om die eiendom te vervang of te herstel;
  - 4.2. die Versekerde nie in staat is nie of onwillig is om die eiendom op dieselfde of 'n ander terrein te vervang of te herstel.

Huurgeld

Indien huur as verseker in die bylae aangedui is, betaal die Maatskappy die bedrag van die huurgeld wat ontvangbaar of

betaalbaar is of die huurwaarde (na gelang van die geval) soos hieronder omskryf, in geval die perseel wat in die bylae vermeld word gedurende die termyn wat daarin gespesifiseer word, onverhuurbaar word as gevolg van skade deur 'n omskrewe gebeurtenis.

Huurgeld ontvangbaar – die werklike huurgeld wat ten tyde van die gebeurtenis deur die Versekerde ontvangbaar is ten opsigte van die vermelde perseel of ten opsigte van sodanige deel daarvan as wat dan verhuur mag wees.

Huurgeld betaalbaar – die werklike huurgeld wat betaalbaar is deur die Versekerde aan die eienaar of verhuurder van die vermelde perseel.

Huurgeldwaarde – die werklike huurwaarde van die vermelde perseel.

Die bedrag wat ingevolge hierdie klousule betaalbaar is, is in die verhouding waarin die versekerde bedrag staan tot die werklike huurgeld ontvangbaar/huurgeld betaalbaar of die huurwaarde van die perseel na gelang van die geval. Indien die perseel nie vir die hele vermelde termyn onverhuurbaar is nie, is die Maatskappy slegs aanspreeklik om sodanige deel te betaal van die bedrag wat betaalbaar is as dié wat die tydperk waartydens die vermelde perseel onverhuurbaar bly, uitmaak van die hele termyn wat hierbo gespesifiseer is, maar die tydperk mag nie die tydsduur wat nodig is om die perseel in 'n verhuurbare toestand te bring, oorskry nie.

Alternatiewe vervangingsvoorwaardes (ontwerp-vermoë)

Indien die versekerde eiendom wat oor 'n meetbare werkingsfunksie, -vermoë of produksie beskik, deur 'n omskrewe voorval beskadig word en dit nie moontlik is om sodanige eiendom ingevolge die herstelwaardevoorwaardes te vervang of te herstel nie, betaal die Maatskappy die koste van vervanging van sodanige eiendom met eiendom waarvan die gehalte van werkingsfunksie, -vermoë of produksie so na as moontlik maar nie minderwaardig is nie aan dié van die oorspronklike eiendom, met dien verstande dat:

1. voorbehoudsbepalings 1 tot 4 van die herstelwaardevoorwaardes gelykwaardig op hierdie klousule van toepassing is;
2. by die toepassing van die bepaling van voorbehoudsbepaling 3 van die herstelwaardevoorwaardes, die koste (soos voorsien in voorbehoudsbepaling 3) wat aangegaan sou gewees het vir vervanging of herstel indien die totale eiendom beskadig was" verhoog word deur sodanige bedrag wat ingevolge die alternatiewe vervangingsklousule betaalbaar is en wat meer is as dit wat betaalbaar sou gewees het ingevolge die klousule: Herstelwaardevoorwaardes sou dit moontlik gewees het om die eiendom daarkragtens te vervang of te herstel.

Tydlike verwydering (indien in die bylae as ingesluit vermeld)

Behalwe in die mate waarin dit andersins verseker is, word die versekerde eiendom gedek terwyl dit tydelik na 'n ander plek verskuif word op die perseel wat in die bylae vermeld word of na enige ander perseel insluitende transitoperpad, spoor of binnelandse waterweg op enige plek binne die Republiek van Suid-Afrika, Namibië, Botswana, Lesotho, Swaziland, Zimbabwe, Malawi en Mosambiek, met dien verstande dat:

1. tensy sodanige tydelike verwydering gedoen is vir die doeleindes van skoonmaak, opknapping, herstel of 'n soortgelyke proses, sal die Maatskappy se aanspreeklikheid hoogstens die persentasie (soos vermeld in die bylae) beloop van die versekerde bedrag vir die betrokke item;
2. die bedrag wat ingevolge hierdie klousule betaalbaar is, hoogstens die bedrag is wat betaalbaar sou gewees het indien die skade op die deel van die perseel plaasgevind het waarvandaan die eiendom tydelik verwyder is.

Huurders

Die Maatskappy se aanspreeklikheid teenoor die Versekerde word nie geraak deur enige optrede of versuim aan die kant van enige eienaar van 'n gebou of enige huurder (behalwe die Versekerde) wat sonder die Versekerde se medewete geskied nie. Die Versekerde moet die Maatskappy egter van enige sodanige optrede of versuim wat strydig is met die bepaling, uitsluitings of voorwaardes van hierdie afdeling in kennis stel sodra hy daarvan bewus word en is verantwoordelik vir enige bykomende premie wat betaalbaar is vanaf die datum waarop enige verhoogde risiko deur die Maatskappy aanvaar word.

Vrag op voertuie (indien in die bylae as ingesluit vermeld)

Indien die versekerde eiendom wat op 'n voertuig gelaai is, binne die perseel omskryf in die bylae van hierdie afdeling gelaat word, stel die Maatskappy die Versekerde skadeloos ten opsigte van verlies van of skade aan daardie eiendom wat deur enige van die versekerde gevare veroorsaak word wat as ingesluit vermeld word vir die perseel en andersins onderhewig aan die terme, voorwaardes en uitsluitings van sodanige gevare.

Waterpype (indien in die bylae as ingesluit vermeld)

Die bars en ander toevallige skade aan waterpype, die eiendom van die Versekerde, wat by die geboue en strukture soos in die bylae vermeld, geïnstalleer is en deel vorm daarvan met dien verstande dat:

1. hierdie uitbreiding nie strukturele foute, gebrekkige ontwerp, swak vakmanskap, slytasie of geleidelike agteruitgang dek nie (insluitende die geleidelike werking van lig of klimaats- of atmosferiese toestande) van enige waterpyp(e);
2. slegs waterpype verder as 1 meter van die versekerde waterverhittingstoestel, waterhouer, watertenk of waterapparaat, is ingevolge hierdie uitbreiding gedek.

Wateropgaarbakke (Waterverhittingstoestelle, waterhouers, watertens, waterapparate of waterpype) (indien in die bylae as ingesluit vermeld)

Die bars en ander toevallige skade aan bogenoemde eiendom van die Versekerde, wat by die geboue en strukture soos in die bylae vermeld, geïnstalleer is en deel vorm daarvan, met dien verstande dat:

1. hierdie uitbreiding nie verlies veroorsaak deur strukturele foute, gebrekkige ontwerp, of swak vakmanskap van die bogenoemde eiendom dek nie;
2. slegs wateropgaarbakke wat verklaar en in die bylae as ingesluit vermeld is, is ingevolge hierdie uitbreiding gedek;
3. slegs waterpype wat gekoppel is aan en binne 1 meter van enige versekerde wateropgaarbak geleë is, is ingevolge hierdie uitbreiding gedek;
4. die Spesifieke Voorwaarde van eweredigheid word vir die doeleindes van hierdie uitbreiding herbewoord om te lees:

“Indien die werklike aantal wateropgaarbakke wat bestaan by die aanvang van enige bars- of ander toevallige skade aan sodanige Eiendom, meer is as die aantal wateropgaarbakke wat in die bylae vermeld word, dra die Versekerde 'n eweredige deel van die verlies in die verhouding waarin die aantal wat in die bylae vermeld word, staan tot die werklike aantal wat bestaan. Elke gebou wat wateropgaarbakke bevat wat in terme van hierdie uitbreiding verseker is en elke tipe wateropgaarbak, indien meer as een in die bylae vermeld word, is afsonderlik aan hierdie voorwaarde onderworpe.”